

'המעז מנצח'

המרגלים נשלחו כדי לזהות את הסנטימנט והמורל בקרב העמים, לקראת כיבושם במלחמה. כי את הקרב מנצחים הלוחמים שרוחם גבוהה יותר.

מרגלים ביריחו

בהפטרת השבוע אנו קוראים סיפור על מרגלים. כמו שבפרשה מסופר על המרגלים ששלח משה, כך ההפטרה מספרת לנו על יהושע, שלפני שכבש את הארץ שלח שני מרגלים "חרש", ואמר להם: "לכו ראו את הארץ ואת יריחו".

השניים התגנבו לתוך העיר יריחו ונכנסו לבית הראשון שהיה צמוד לחומת העיר. היה זה בית הארחה של רחב. על אף הסודיות, איכשהו נודע למלך יריחו שמרגלים חדרו לעיר, והוא מיד שלח את המשטרה לעצור אותם. השוטרים התדפקו על דלת ביתה של רחב ודרשו ממנה שתסגיר אותם לרשויות החוק.

רחב הסתירה את השניים בביתה, והשיבה למחפשים שאכן היו פה אנשים, אך לפני סגירת שערי העיר לעת ערב עזבו את העיר. היא הוסיפה ו'המליצה': "מהרו לרדוף אחריהם ותשיגו אותם". המשטרה עזבה את הבית, והיא העלתה את שני המרגלים לעליית הגג והחביאה אותם שם.

בלילה עלתה בעלת הבית אל הגג כדי לשוחח איתם. היא אמרה להם: "אני יודעת שה' נתן לכם את הארץ וכולם כאן מפחדים מכם. לכן אני מבקשת טובה אישית. בגלל שעשיתי עמכם חסד והצלתי אתכם, אנא, כאשר תכבשו את יריחו תצילו אותי ואת בני משפחתי".

המרגלים נשבעו לה שיעשו כבקשתה, ואז היא שללה אותם דרך חלון ביתה אל מעבר לחומה, וכך הם ברחו. בהתאם להמלצתה הם התחבאו בהרים שלושה ימים, ורק אחר-כך חזרו ליהושע. בטרם עזבו את ביתה הורו לה שאת החבל האדום שבאמצעותו הצילה אותם, תקשור לחלון, וכך, כאשר יבואו לכבוש את העיר, יזהו את הבית לפי החבל האדום ויידעו שאת הבית הזה צריך להציל וכל מי שיהיה בתוך הבית יינצל.

ריגול גלוי

כשמשווים את סיפור המרגלים של יהושע לזה של משה רבינו, מגלים שסיפור המרגלים של משה נשמע מוזר מאוד. כאשר שולחים מרגלים, בדרך כלל בוחרים באדם אחד או שניים, וגם אז הדבר נעשה בסודי סודות, 'חרש', כדי שהאויב לא

יגלה אותם.

ואילו משה רבינו בוחר לשלוח שנים-עשר מרגלים, משלחת שלמה, ולא עושה מזה סוד אלא כל העם יודע ששולחים מרגלים. ואם שישים ריבוא יודעים מכך, בוודאי גם בארץ כנען ידעו מהפמליה שבדרך. בנוסף לכך, אם מרגלי יהושע נכנסו ליריחו בסוד, הרי שמרגלי משה נכנסו בראש מורם וכולם ראו והכירו אותם, וידעו שהם באים לראות את הארץ. ויתירה מזו, שלא כדרך העולם ² שמותיהם של מרגלי משה פורסמו ברבים, מה-שאיין-כן מרגלי יהושע, לא כתוב בספר יהושע מי היו המרגלים.

אלא שהרבי מסביר ביאור אחד לכל אותן תמיהות: משה רבינו כלל לא שלח 'מרגלים' במובן הפשוט של ההגדרה. הוא לא היה מודאג ביחס לשאלה כיצד לכבוש את הארץ, אלא היה סמוך ובטוח שהקב"ה יעשה ניסים והכל יסתדר, כמו ביציאת מצרים. ואכן, המילה 'מרגלים' לא מוזכרת בפרשתנו. משה רבינו שלח משלחת של שנים-עשר נשיאים "לתור את הארץ", להתרשם מטובה של ארץ כנען ולהביא איתם מפרי הארץ כדי לשכנע את העם ש"טובה הארץ מאוד מאוד".

משה רבינו שלח את המשלחת הזו ל"צרכי פנים". הבעיה לא הייתה לנצח את האויב, אלא לשכנע את עם ישראל להיכנס לארץ, ואילו המרגלים ששלח יהושע נשלחו למטרות כיבוש. לכן הוא שלח שניים בלבד, מרגלי חרש, בסודי-סודות, ואף אחד מבני ישראל לא ידע ששלח אותם, כדי שביריחו לא ייודע הדבר. (משיחת ש"פ שלח תנש"א תו"מ ע' 352)

מי ינצח?

אבל לכאורה, מרגלי יהושע כלל לא השלימו את המשימה. יהושע הורה להם "ראו את הארץ ואת יריחו" והם הספיקו לבקר רק בבית אחד ביריחו. מיד הם התגלו והיו חייבים לברוח בחזרה. אם כן, המבצע נכשל.

את התשובה לכך אנו מוצאים בסוף ההפטרה. בדברי המרגלים ליהושע בבואם בחזרה ממשימת הריגול אנו למדים מה הייתה המטרה שעבורה יהושע שלח אותם. מסתבר שאת יהושע לא כל-כך הדאיג החלק הטכני ² איך בדיוק יכבשו את הארץ. יהושע רצה לבדוק את המורל של העם; האם הם חזקים ברוחם או שהתייאשו מלהילחם, ואת המידע הזה סיפקה להם רחב מיד.

היא סיפרה להם שכולם ביריחו שמעו על הנס של קריעת ים סוף, ואפילו שעברו ארבעים שנה מאז ²הפחד הזה עדיין משתק אותם: "ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם". לאף אחד אין את העוז להילחם בכם. כאשר שמעו את זה, ידעו המרגלים שהשלימו את המשימה ויכולים לחזור הביתה, וזה מה שאנו קוראים בסוף ההפטרה. הם חזרו ליהושע ודווחו לו: "נתן ה' בידנו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו".

בכל מלחמה בעולם לא מנצח הצבא החזק דווקא, אלא הצבא שבו יש את המורל הכי גבוה ² הוא זה שמנצח.

בשבוע הקרוב יחול ג' תמוז, בו נציין את יום ההילולא של הרבי. כשהרבי הגיע

לארצות הברית בשנות הארבעים הוא הכריז שהמלחמה נגד התבוללות צריכה לעבור מ"מלחמת הגנה למלחמת תנופה". אנשים שמפחדים בונים חומות ומנסים להגן על עצמם.

שיטה כזאת לא הצליחה אף פעם. הדרך לנצח במלחמה היא רק עם חיילים שיש להם מורל גבוה, שמאמינים במטרה שלמענה הם נלחמים ובטוחים שינצחו. לכן גם במלחמה הזאת אין זה משנה כמה חיילים יש לנו, אלא מה גובה המורל. ובזכות הביטחון בצדקת דרכנו, אנו נצליח להוריד את כל החומות ולכבוש את העולם לקראת ביאת המשיח.

(ראה שיחת שמחת בית השואבה תשי"ז, תורת-מנחם חלך א' ע' 61)